

გორგასლიძე ნ., გეთია მ.

სტომატოლოგიაში გამოყენებული სამკურნალო-პროფილაქტიკური საშუალებების მარკეტინგული კვლევა საქართველოს ფარმაცევტულ ბაზარზე

თსსუ, სოციალური და კლინიკური ფარმაციის დეპარტამენტი; თსსუ-ის იოველ ქუთათელაძის ფარმაცოქიმიის ინსტიტუტი

ჯანმრთელობის დაცვის სისტემაში ფარმაცევტული სექტორი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რგოლია, რომელიც სხვა, ასევე მნიშვნელოვან ფაქტორებთან ერთად განსაზღვრავს ადამიანთა ფარმაცევტული დახმარების ხარისხს. მკურნალობის პროცესში გამოყენებული მედიკამენტების ეფექტურობა, უსაფრთხოება და მისი ფასი არის ის მაჩვენებლები, რომლებიც საბოლოოდ განსაზღვრავს მკურნალობის ხანგრძლივობას, შედეგს და ღირებულებას. უკანასკნელი ათწლეულების განმავლობაში საქართველოს ფარმაცევტულმა ბაზარმა განიცადა მკვეთრი გაფართოება და ეს ტენდენცია ასევე შეეხო სტომატოლოგიაში გამოყენებულ სამკურნალო-პროფილაქტიკურ საშუალებებსაც. სასაქონლო ნომენკლატურის მატება უმეტესწილად დაკავშირებულია საქართველოში დარეგისტრირებული ჯენერიკული პრეპარატების და მათი წარმოებულების მნიშვნელოვან მატებასთან.

წინამდებარე ნაშრომში მოცემულია სამკურნალო საშუალებათა სახელმწიფო რეგისტრის მონაცემთა ანალიზის შედეგები. კერძოდ, დარეგისტრირებულ მედიკამენტთა საერთო რიცხვის ზრდის ტენდენცია, მოხმარების ხასიათი (ფორმების მიხედვით), მწარმოებელი ქვეყნების რეიტინგი და ქართული წარმოების პროდუქციის საერთო წილი საქართველოში რეგისტრირებული პრეპარატების საერთო რაოდენობაში [1-4].

ცნობილია, რომ სტომატოლოგიაში გამოყენებული სამკურნალო-პროფილაქტიკური საშუალებების მარკეტინგული კვლევის ძირითადი მიმართულებაა ასორტიმენტის შესწავლა, მოხმარებლის თავისებურებანი და პრეპარატების კონკურენტუნარიანობა. სტომატოლოგიაში გამოყენებული სამკურნალო პროფილაქტიკური და დამხმარე მასალების კონკურენტუნარიანობის ანალიზისას გამოიკვეთა, რომ საქართველოს ბაზარზე წარმოდგენილია:

1. დროებითი საბჟენი მასალა, კერძოდ: ხელოვნური დენტინი, დენტინ პასტა; თუთია-ევგენოლის ცემენტი; თუთია სულფატურ ცემენტი; პოლიკარბოქსილიტურ ცემენტი; პოლიმერული მასალები.

2. სასარჩულე მასალებიდან გამოიყენება.

2.1. საიზოლაციო: თუთია-ფოსფატური ცემენტი; თუთია-სულფატური ცემენტი (დენტინი); თუთიაევგენოლის ცემენტი; პოლიკარბოქსილური ცემენტი; მონოპოლიმერულიცემენტი; ლაქები; დენტინსი ბონდ-სისტემები.

2.2. სამკურნალო პროდუქტებიდან: კალციუმის პრეპარატები; თუთია-ევგენოლის ცემენტი; სამკურნალო დანამატის შემცველი მასალები; დროებითი ბჟენები და ნახვევის მახასიათებლები.

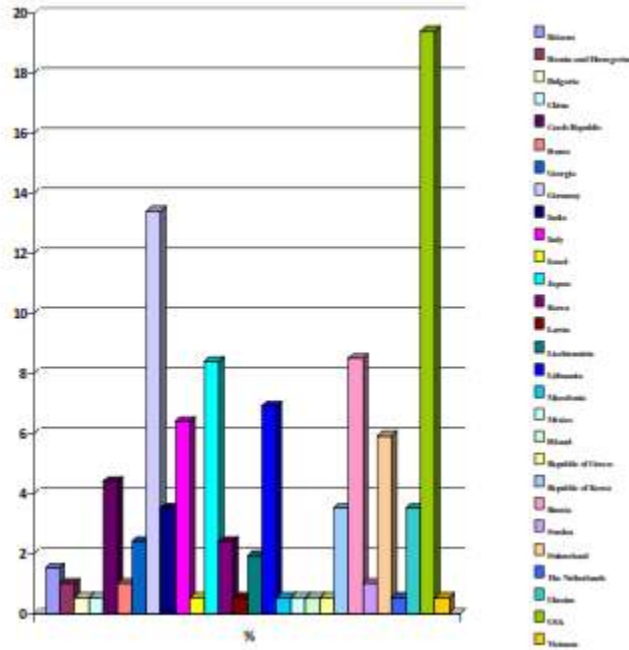
საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს, სახელმწიფო რეგისტრში მოცემული 11150 (11.03.2015) სამკურნალო საშუალებიდან

სტომატოლოგიაში გამოიყენება 202, რაც შეადგენს რეგისტრირებული სამკურნალო საშუალებების 1.81%-ს.

რეგისტრის ანალიზით ირკვევა, რომ სამკურნალო საშუალებების გამოყენების და დანიშნულების ხასიათის მიხედვით 42 მიმართულების პროდუქტია წარმოდგენილი: 1. საღეჭი კბილების მიკრო ნაწილაკების შემცველი მიკროჰიბრიდული თხევადი ბჟენები; 2. პირის ღრუში დასხივების შედეგად სხივგამყარებადი თხევადი ბჟენები; 3. საღეჭი კბილების მიკრო ნაწილაკების შემცველი მიკროჰიბრიდული თხევადი ბჟენები; 4. სხივგამყარებადი რენტგენო კონტრასტული ბჟენები; 5. თვით გამყარებადი ბჟენი; 6. მაღალტექნოლოგიური ნაწილაკებისაგან შემდგარი სხივგამყარებადი ნაწილაკების ბჟენები რესტავრაციისთვის; 7. ორმაგი გამყარების სისტემა რესტავრაციისთვის; 8. მინა-იონომერული ცემენტები დროებითი ბჟენების და რესტავრაციისთვის; 9. მინა-იონომერული დროებითი საბჟენი მასალა; 10. მინა-იონომერული კომპოზიციური სასარჩულე (საიზოლაციო) მასალა; 11. სხივგამყარებადი სასარჩულე (საიზოლაციო) მასალა; 12. ორმაგი გამყარების საფიქსაციო ცემენტი; 13. სხივგამყარებადი რენტგენო - კონტრასტული საბჟენი მასალები; 14. ჰიდრაულიკური დროებითი საბჟენი მასალა; 15. თუთია - ფოსფატის ცემენტი დროებითი პლომბისათვის; 16. დროებითი საბჟენი ცემენტი ევგენოლის გარეშე; 17. თუთია-ევგენოლის ფუძეზე დამზადებული საბჟენი მასალა; 18. ცემენტი ვინირების ფიქსაციისათვის; 19. დროებითი საფიქსაციო ცემენტი; 20. არხის შემავსებელი კალციუმის ჰიდროქსიდის პასტა; 21. ქიმიურად გამყარებადი საბჟენი სარესტავრაციო მასალა; 22. ფესვის არხის საბჟენი მასალა დექსამეტაზონით (ანტისეპტიკური და ბაქტერიოციდული მოქმედების); 23. ფესვის არხის საბჟენი თუთია - ევგენოლის პასტა; 24. ფესვის არხის დასამუშავებელი გელი; 25. ფესვის არხის შემავსებელი წკირები; 26. მასალა კბილის პულპის დევიტალიზაციისთვის; 27. მასალები კალციუმის ოქსიდის საფუძველზე (კბილის ღრუს სამკურნალო პასტები); 28. კბილის ინფიცირებული არხის სამკურნალო არაგამყარებადი 29. კბილის არხის დეზორბუტრაციისათვის; 30. კბილის ინფიცირებული არხის სამკურნალო არაგამყარებადი პასტა; 31. ფესვის არხის გამოსარეცხი (დასამუშავებელი) ხსნარი; 32. ფესვის არხის დასაბჟენი რენტგენოკონტრასტული მასალები; 33. სატექნიკო მასალები ხელოვნური კბილების დასამზადებლად (ფაიფურის მასები). 34. ლოკალური საანესთეზიო საშუალებები ადრენალინით (ინიშნება უფრო მეტად მოზრდილებში); 35. ლოკალური საანესთეზიო საშუალებები მეპივაკაინით (ინიშნება უფრო მეტად ბავშვებში); 36. კბილის გასათეთრებელი მასალები; 37. კბილის ზედაპირის საპრიალებელი პასტები; 38. საბავშვო კბილის გელი; 39. კბილების მგრძობელობის შესამცირებელი გელი; 40. ანთების საწინააღმდეგო საშუალებები ადგილობრივი გამოყენებისათვის; 41. ანთების საწინააღმდეგო არასტეროიდული საშუალებები ადგილობრივი გამოყენებისათვის (გინგივიტი, გლოსიტი, სტომატიტი); 42. მიკრობების საწინააღმდეგო საშუალებები ადგილობრივი გამოყენებისათვის [5].

მომწოდებელი ქვეყნების მიხედვით საქართველოში გამოყენებული 202 დასახელების პროდუქტიდან 5 სამკურნალო-პროფილაქტიკური საშუალება ადგილობრივი წარმოშობისაა, ხოლო დანარჩენი

საქართველოს ფარმაცევტულ ბაზარზე იმპორტის გზითაა შემოტანილი (იხ. დიაგრამა 1).

დიაგრამა 1.

საქართველოს ფარმაცევტულ ბაზარზე სტომატოლოგიაში გამოყენებული სამკურნალო-პროფილაქტიკური საშუალებების რაოდენობა მწარმოებელი ქვეყნების მიხედვით.

დიაგრამაზე ჩანს, რომ სტომატოლოგიაში გამოყენებული სამკურნალო-პროფილაქტიკური საშუალებების ბაზარი წარმოდგენილია 28 ქვეყნით. მათ შორის ლიდერობს: 19,4% - აშშ, 13,4% - გერმანია, 8,5% - რუსეთი, 8,4% - იაპონია.

აღსანიშნავია ისიც, რომ სტომატოლოგიაში გამოყენებული სამკურნალო-პროფილაქტიკური საშუალებები ფარმაცევტულ ბაზარზე წარმოდგენილი წამლის ფორმის მიხედვით სხვადასხვა ინფორმაციის მატარებელია: სპრეი - 2; ხსნარი - 32, წკირი - 1, პასტა - 4, გელი - 2; ტაბლეტი - 3, ფხვნილი - 7 და სხვ

. ქართული ფარმაცევტული მწარმოებლებიდან ლიდერის პოზიცია უკავია ავერსი რაციონალს, ხოლო უცხოური კომპანიებიდან, კი: Ultradent Products, Inc, (აშშ); JSC "Vladmiva" Experimental Plant (რუსეთი), Medicinos Linija UAB (ლიტვა).

ყურადღებით შევისწავლეთ სასაქონლო ასორტიმენტი, ვინაიდან განსაკუთრებული სოციალურ-ეკონომიკური მნიშვნელობა გააჩნია და ის უზრუნველყოფს მომხმარებლის მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას. სტომატოლოგიაში გამოყენებული სამკურნალო-პროფილაქტიკური საშუალებების ოპტიმალური

ასორტიმენტის შერჩევა წარმოადგენს მნიშვნელოვან საფუძველს ფარმაცევტული საქმიანობით დაკავებული კომპანიებისათვის და განსაზღვრავს მათ მაქსიმალურ ეკონომიკურ ეფექტურობას. სამკურნალო პრეპარატებისათვის კონკურენტუნარიანობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს: სამკურნალო პრეპარატების თერაპიული ეფექტურობა - უსაფრთხოება; ხელმისაწვდომობა; რაციონალური წამლის ფორმა, დოზირება, შეფუთვა; მკურნალობის კურსის ხანგრძლივობა და ა. შ.

გარდა ამისა, სამკურნალო პრეპარატებს, როგორც საქონელს, გააჩნია მთელი რიგი განსაკუთრებული მახასიათებლები. ერთ-ერთ ასეთ მახასიათებელს წარმოადგენს ის, რომ მოთხოვნა მცენარეული წარმოშობის სამკურნალო პრეპარატებზე ფორმირდება, როგორც მომხმარებლების, ასევე ექიმების მიერ; ამიტომ კონკურენტუნარიანობის ძირითადი მაჩვენებლების შეფასება აუცილებელია ჩატარდეს ექიმებისა და მომხმარებლების გამოკითხვის საფუძველზე, რა მიმართულებითაც გრძელდება კვლევა.

სამკურნალო პრეპარატების კონკურენტუნარიანობის შეფასებისას უნდა იქნას გათვალისწინებული ისეთი პრეპარატების არსებობა, რომლებიც მსგავსი შემადგენლობით ხასიათდებიან და სხვადასხვა მწარმოებლის მიერ არიან წარმოდგენილი ფარმაცევტულ ბაზარზე.

მიზანშეწონილია ჩატარდეს შედარებითი მარკეტინგული ანალიზი სამკურნალო პრეპარატების შედარებითი თერაპიული ეფექტურობის, გამოხატული გვერდითი მოვლენების, წამლის ფორმის, დოზირების, მიღების ხერხისა და სხვა მაჩვენებლების მიხედვით.

ამგვარად, სამკურნალო პრეპარატების კონკურენტუნარიანობის სხვადასხვა მახასიათებლის ანალიზი იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ გამოვლინდეს მათი ასორტიმენტი, რომელსაც ექნება საუკეთესო სამომხმარებლო მაჩვენებლები და ფასი, რითაც ხელმისაწვდომი იქნება მოსახლეობისთვის.

ლიტერატურა:

1. <http://pharmacy.moh.gov.ge/Pages/Products.aspx>

2. ნ. გორგასლიძე “ფარმაცევტულ დაწესებულებათა მენეჯმენტი”, თბილისი 2009 წ.

3. ვ. ერიაშვილი სოციალური ფარმაცია, თბილისი - 2001

4. ვ. ერიაშვილი, ნ. დულაშვილი /ფარმაცევტული ბიზნესის საფუძვლები, თბილისი

- 2

5. Fejerskov, B. Nyvad, E. Kidd. Dental Caries: The Disease and its Clinical Management, 3rd Edition. 2015. 480 p.

Gorgaslidze N., Getia M.

**ANALYSIS OF GEORGIAN PHARMACEUTICAL MARKET CONCERNING DENTAL
MEDICINAL PREPARATIONS**

**TBILISI STATE MEDICAL UNIVERSITY, DEPARTMENT OF SOCIAL AND CLINICAL
PHARMACY; TSMU I.KUTATELADZE INSTITUTE OF PHARMACOCHEMISTRY**

During the last decade, Georgian pharmaceutical market expanded and nowadays, commodity nomenclature of Georgian pharmaceutical market increases rapidly. In present study, we aimed to analyze Georgian pharmaceutical market of medical preparations, which are used in dental practice. According to the Drug Registry published by the State Regulation Agency for Medical Activities of Ministry of Labour, Health and Social Affairs of Georgia 11150 pharmaceutical products are registered in 2015. Among them more than 202 preparations are used in dental practice. In Georgian pharmaceutical market leading position has LTD Aversi (Georgia) and foreign companies - Ultradent Products, Inc, (USA) JSC "Vladmiva" Experimental Plant (Russia), Medicinos Linija UAB (Lithuania). Determination of optimal nomenclature of dental preparations is important for the pharmaceutical companies and defines their optimal economic efficiency.